

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Lvcæ Pinelli Societatis Iesv Theologi, De Virtute Sev
Energia, & admirandis Sacrosanctæ Missæ effectibus,
Libri Duo**

Pinelli, Luca

Coloniæ, Anno M.D.CVIII.

II. A quo instituta sit Missa & quando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46295](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46295)

plicationem secundam. Gyrat. Syntag. 17. de Sacrif. refert apud Ethnicos quoque Sacrificiũ extitisse, quod dicebatur Missa, à parte victima, immolata missa absentibus.

A quo instituta Missa sit, & quando.

CAP. II.

HIC distinctione utendum. Sciendum verò in primis est, duo in Missa considerari, substantiale vnum, alterum accidentale: illud in Sacrificio ac mysterio continetur S. Eucharistiæ, quæ in Missa consecratur, offertur, ac sumitur; hoc verò in orationibus, quæ recitantur, alijsque cæremonijs, in Missa adhiberi solitis, consistit.

Hinc respondeo cum distinctione. Primò: Si loquamur de eo, quod est substantiale in Missa, ac in Sacrificio Corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi consistit, Missam à Christo Redemptore nostro in vltima Cæna institutam esse, in qua panem in Corpus suũ permutauit, vnde distribuens eum Apostolis dixit: *Accipite: hoc est enim Corpus meum.* Similiter consecrauit & vinum,

6 DE S. MISSA

mutauitque in sanguinem, deditque Apostolis, dicēs: *Hic est enim sanguis meus noui Testamenti*, Matth. 26. Porro dicendo: *Hoc facite in meam commemorationem*, Ecclesiæ potestatem dedit celebrandi hoc mysterium ad finem vsque mundi. Et hoc est Missam instituire, quoad partem Essentialem & substantialem Sacrificij Diuini. Vnde Irenæus lib. 4. contra hæres. cap. 32. & 34. in hanc sententiam: Nouam (inquit) docuit oblationem, quam Ecclesia ab Apostolis accipiens, in vniuerso Mundo offert Deo. Ratio quoque idem postulat: quemadmodum enim Nouæ Legis author est Christus; ita etiam par est, eundem authorem & institutorem esse Sacrificij & Sacerdotij noui Testamenti.

Secundò: Si de Orationibus, de Canone, alijsq; Missæ Cæremonijs loquamur, quæ velut Accidentalibus eius sunt, ac augeri, tolli, & mutari possunt ab his qui potestatem habent, dico nõ à Christo, sed vel ab Apostolis, vel sanctis Pontificibus illorum successoribus ea esse instituta. Ostendit hoc S. Concilium Tridentinum sess. 22. cap. 4. Quod quò planius

planius elucescat, sigillatim nonnulla circa hæc discutiemus.

In principio Missæ recitatur Psalmus: *Judica me Deus*, & fit Confessio generalis, cuius authorem Damasum Papam Platina assignat, quanquam Berno libr. de Officio Missæ ca. 25. à Pontiano Papa institutam eam esse asseueret. *Introitus Missæ*, secundum Alcuinum, temporibus Cælestini Papæ exordium sumpsit, cum ante illa tempora in more positum fuerit, vt Sacerdote accedente ad altare Psalmi aliqui à Choro decantarétur, veluti affirmat Dionysius de Ecclesiast. Hierarch. cap. 3. & Raban. lib. 1. Institut. Clericorum c. 30. Consuetudo canendi: *Kyrie eleison*, & *Christe eleison*, antiquissima est, vt videre est ex Liturgia S. Iacobi: & dicit S. Gregorius, eum morem tam in Græca, quam in Latina Ecclesia fuisse obseruatum; à se verò, vt nouies ea verba repeterétur, fuisse ordinatum. *Gloria in excelsis Deo*, referente Damaso, in Pontificali cap. 9. cantari cepit in Missa tempore Telesphori Papæ. Mos dicendi: *Dominus vobiscum* in Missa, secundum Bracharense Concil. 2. cap. 21.

8 DE S. MISSA

ab ipsis Apostolis profluxit: alij eū So-
tero vel Anacleto adscribūt; de Confe-
cratione distinct. i. ca. Hoc quo. *Oratio*,
siue *Collecta*, vñ vna, vel plures; itē *Epi-
stola* in Missa temporibus Apostolorum
recitari cēperunt, quemadmodū videre
est in Canone eorum 9. confirmantibus
id Dionys. in loco citato, & Clemente
lib. 2. c. 61. Quòd postea *Euangelium* le-
gi cēperit, antiquissimam esse consue-
tudinem, patet ex Concil. Valent. Hisp.
Can. 1. Vbi additur etiam, post lectum
Euangelium habitam fuisse Concionē.
Et Anastasius Papa Epistol. 1. ordinauit,
vt omnes erecti in pedes lectionē eius
quā attentissimè auscultarent. De *Sym-
bolo* certum est, primò in Missa *Apostoli-
cum Symbolum* fuisse vsurpatum, vti af-
firmat Dionysius de Ecclesi. Hierarch.
c. 3. Post Marcus Papa ordinauit, vt reci-
taretur *Symbolum Nicænum*, ad confu-
randam euidentius Hæresin Arrianam.
Damascus porrò *Constantinopolitanum
Symbolum* recitari iussit, in quo, quòd
posita essent verba illa (Filioque,) ac-
curatius mysteriū S. Trinitatis videtur
explicari, qua de re disputatur in Con-
cilio

LIB. PRIMVS.

cilio Toletano 2. Can. 2. Versiculos *Offertorij* alij Adriano, alij Gregorio, alij Cælestino attribuunt. Ut ut sit, certum est, illorum temporibus eos in Missa recitari cœpisse. Consuetudo *abluendi manus* in Missa post *Offertorium*, antiqua valde est, & facit mentionem eius Dionys. loco citato, Clemens libr. 8. cap. 11. Cyril. Hierosoly. Catech. 5. alijq; plures. *Prefatio* dicebatur in Missa ante tempora S. Cypriani, qui mentionem eius facit in Explicatione Orationis Dominice, sicut & S. Augustinus libr. de Bono Viduitatis cap. 27. *Mos quoque fidelium communicandi* post Communionem Sacerdotis, antiquissimus est, quibus communicantibus in Choro Psalmus 33. cantari consueuerat: *Benedicam Dominum in omni tempore.* Usus verò lectionis Evangelij: *In principio erat Verbum*, sub fine Missæ, non ita valdè antiquus est.

Ex ijs, quæ dixi, apparet, quid in Missa Christus instituerit, quid item Apostoli, quid demum ipsi Pontifices adiuerint, ad maiore scilicet tanti mysterij decorem, itemque ad excitandam maiorem in populo Christiano deuotionem.

nem. Quid verò per vocem Missæ significetur, & de eius Cæremonijs, postea differemus.

De Excellentia & perfectione Missæ.

C A P. III.

QUò verò rectius intelligatur excellentia, & natura Sacrificij, quò offertur in Missa, necessariò ante, quibus in rebus id cum alijs Sacrificijs conveniat ac discrepet, est dispiciendum. Primò itaque sciendum est, tria esse Sacrificia, quæ Christo Domino attribuuntur. Primò illud dicitur Sacrificium Christi, quo in vltima Cœna Corpus ac sanguinem suum obtulit, ac Apostolis suis distribuit, tanquam animæ cibum spiritualem, & hoc Sacrificium à Theologis appellatur Sacrificium incruentum. Alterum Sacrificium est, quo oblatu est Christus in ligno Crucis in redemptiõnem generis humani, eximens nos à servitute peccati ac Sathanæ, & dicitur Sacrificium cruetum: quippe in quo effuso sanguine pro nobis mortem perpessus est. Tertium demũ Christi Sacrificium est Sacrificium Missæ, in qua gloriosum